

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Solvuntur argumenta ex autoritate sanctorum Patrum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

precedentem, sive consequentem ad id quod implicat
 contraditionem: Sed implicat contradiotionem ho-
 minem carentem gratia congrua, vel concursu
 simultaneo operari: Ergo homo carens gratia con-
 grua, vel concursu simultaneo, nullam habet poten-
 tiam, sive antecedentem, sive consequentem ad ope-
 randum. Simile argumentum potest fieri ad pro-
 bandum Deum sine decreto efficaci creandi
 plures mundos, non habere potentiam antece-
 dem ad illos creandos: nam cum Deus sit
 agens liberum, implicat ipsum ad extra aliquid
 operari, sine decreto ejus omnipotentiam de-
 terminante & applicante. Hoc ergo argumen-
 tum pure philosophicum est, nec syllogismus, sed
 paradoxus dici debet. Unde satis pramulius,
 neganda est consequentia, quia a sensu compo-
 sitio in minori fit transitus ad vivum in conse-
 quentia. Ut valeret consequentia, oporteret sic
 concludere: Ergo nullus habet potentiam ad ope-
 randum carens auxilio efficaci, sive quod idem est,
 ad componendam operationem cum carentia
 auxilii efficaci. Ut patet in simili, nam si quis
 ita argueret: Nullus habet potentiam ad id quod
 implicat contradiotionem: Sed implicat contradiotionem
 non agens agere: Ergo nullus non agens, habet
 potentiam ut agat: hac consequentia mala esset,
 optima vero si diceretur: Ergo nullus habet poten-
 tiam ut agat non agens, seu ut componat actio-
 nem cum actionis carentia.

§. II.

Alia solutio principalis argumenti.

190 **A**lia solutio principalis argumenti infirma-
 tur a D. Thoma 3. contra Gentes cap. 159.
 ubi sibi hoc argumentum objicit: Cum in finem
 ultimum aliquis dirigi non possit sine auxilio gratia,
 sine qua etiam non potest habere fidem, spem, dilectio-
 nem, & perseverantiam: potest alicui videri quod non
 fit homini impetrandum, si predictis carcat, precipue
 cum auxilium gratia mereri non possit, nec ad Deum
 converteri, nisi Deus eum converterat. Cui argumento
 sic responderet: Ad hujus dubitationis solutionem con-
 siderandum est, quod licet aliquis per motum liberi ar-
 bitrii, divinam gratiam nec promoveri nec advocare
 possit, potest tamen seipsum impedire, ne eam reci-
 pias: & cum hoc sit in potestate liberi arbitrii, non im-
 merito impetratur ei, qui impedimentum prestat gra-
 tia receptioni. Itaque juxta hanc Doctoris Ange-
 lici doctrinam, dici potest Judas recte ac iuste
 increpatos fuisse a Christo, exemplo Tyrriorum
 & Sidoniorum, non solum pares quia ipsis erant
 in auxiliis sufficientibus quae dantur ad posse, sed
 etiam quia plura gratia efficaci, quae datur ad
 agere, impedimenta praestabant; ratione majoris
 cecitatis, obstinationis, & indurationis: ut
 enim ait Augustinus de bono persever. cap. 14.
 Non erant sic excecati, nec sic induratum cor Tyrrio-
 rum & Sidoniorum, quoniam credidissent, si quatuor
 viderunt isti (scilicet Judaei) signa vidissent.

Hanc solutionem silius exponemus Tractatu
 sequenti, ubi ostendimus peccatorem posse redi
 di indignum gratia, illique resistere, & uplici ge-
 nere impedimentorum; quaedam sunt antece-
 dentia, nimirum peccata quae praecesserunt, vel
 actualia, vel originalia; quorum licet interdum
 rationem non habeat Deus, sed sua infinita mi-
 sericordia, superatis obstaculis, gratiam pra-
 beat indignis, illique impedimentum praebenti-
 bus, tamen certum est, occasione illorum, Deum
 posse iuste gratiam efficacem denegare, ex cu-
 jus carentia & denegatione, alia peccata se-
 Tom. 1.

Aquantur. Sed praeter illud impedimentum ante-
 cedens, quod potest multo tempore praecedere
 peccata inde secutura, aliud est genus impedi-
 menti concomitans, prius tamen secundum ge-
 nus causae materialis, ad quod sequatur primum
 peccatum; illudque vocat Joannes a. S. Thoma,
 impedimentum culpae concomitantis, vel inconsidera-
 tionis: licet enim denegatio auxilii efficaciis sit
 prior culpa, veluti in genere causae efficientis,
 est tamen illa posterior, veluti in genere causae
 dispositivae, seu materialis; sicut dispositiones
 concomitantes liberam, ad illam disponunt, li-
 cet ab ea per modum proprietatis dimanent:
 Calor enim, qui est dispositio ad formam ignis, est effe-
 ctus profluens a forma ignis, inquit S. Doctor 3. p.
 quaest. 7. art. 13. ad 2. Vel sicut, licet apertio
 fenestrae effectivè procedat ab ingressu venti in
 aulam, ad illum tamen disponit, & in genere
 causae materialis, seu dispositivae, illum praec-
 dit: vel etiam sicut gratia sanctificans, prout
 actu infunditur, & habet vim auxilii efficaciis,
 animam moventis est, prior in genere causae effi-
 cientis, actibus contritionis & charitatis; illis
 vero posterior, in genere causae materialis, seu
 dispositivae, prout habet rationem habitus, &
 qualitatis animam sanctificantis, de quo fuit in
 Tractatu de justificatione & merito. Hac vero
 distinctio, seu ordo prioris & posterioris, se-
 cundum daverum genus causae, in Schola Peripate-
 tica & Thomistica, communiter receptum, & a
 Claudio Typhanio Societatis Jesu, in libro de
 ordine, deque priori & posteriori, fuse expositum,
 tanti momenti esse putat cardinalis Delugo, ut
 eo constituto, dicat Thomistas qui eo confuge-
 rint, tutos esse ab argumentis, quae contra pra-
 motionem & gratiam efficacem a Recentiori-
 bus objici solent.

Diff. 1. art. 8.

Diff. 8. de praerog. 7. 1.

§. III.

Solvuntur argumenta ex auctoritate Sanctorum Patrum.

DE X auctoritate SS. Patrum in favorem scien-
 tia mediae, sic argumentantur Recentiores. 192
 Augustinus, Hieronymus, & alii SS. Patres, quaerunt,
 Cur creaverit Deus Angelos, quos sciebat pecca-
 turos? Cur creaverit Adamum, quem sciebat lapsu-
 rum? quod est quaerere, quomodo praescientia
 futuri peccati, non impedierit voluntatem
 creandi peccatorem? Sed haec praescientia non
 potest esse alia, quam scientia media: Igitur de-
 mente SS. Patrum illa admittenda est. Minor
 probatur primo, quia SS. Patres loquuntur de
 praescientia, quae potuit impedire voluntatem
 creandi peccatorem: At haec non potest esse ab-
 soluta, sed tantum conditionata, ac proinde sci-
 entia media: Ergo &c. Secundo, SS. Patres lo-
 quuntur in his locis de scientia directiva divini
 decreti: Sed haec est scientia media: Ergo lo-
 quuntur de scientia media.

Respondeo concessa Majori, negando Minor
 rem. In his enim testimoniis quae plurima refert
 Ruiz nullum est leve vestigium, vel tenuis um-
 bra scientiae mediae, ut recte annotavit Claudius
 Typhanus, in libro de priori & posteriori:
 Agunt enim SS. Patres de scientia Dei absoluta,
 & respectu eorum quae revera absolute futura
 sunt, non autem quae tantum conditionate; nam
 loquuntur de praescientia peccati Angelorum,
 & primorum parentum, quam constat fuisse ab-
 solutam. Falso igitur, & plane contra Sancto-
 rum Patrum mentem, Suarez, Ruiz, Petrus a S.
 Joseph alique Recentiores, ea interpretantur
 S f de

193 de scientia Dei diff. 63. Cap. 29.

de scientia media, & præscientia conditionata lapsus Angelorum & hominum, quam volunt præcedere ratione absolutum decretum eos creandi. Nam SS. Patres solum loquuntur de præscientia lapsus, antecedente executionem creationis Angelorum & hominum; non autem de præscientia antecedente decretum & voluntatem eos creandi: non querunt enim cur decreverit, aut voluerit Deus creare Angelos, & primos parentes, quos sciebat peccaturos? sed cur creaverit Angelos &c.

Adde quod, quamvis daretur SS. Patres loqui de præscientia conditionata peccati Angelorum, antecedenti decretum creationis ipsorum; hæc tamen præscientia, non esset scientia media; quia esset fundata in decreto permissivo, non verò eò anterior. Unde sensus quaestionis factæ à SS. Patribus relatis, esset iste. Cum Deus in decreto conditionato quod habuit permittendi lapsum Adami, & peccatum Angelorum, ipsorum peccatum & lapsum providerit, cur eos creare decrevit, & cur talis præscientia in decreto permissivo fundata, non impedivit voluntatem eos creandi: Ex quo patet responsio ad primam probationem Minoris.

Ad secundam, concessa Majori, neganda est Minor: Ut enim supra ostendimus, Deus in suis decretis absolutis, non dirigitur per scientiam mediam, sed per scientiam simplicem, & intelligentiam, quæ comprehendit suam omnipotentiam, & vim ac efficaciam infinitam suorum auxiliorum, quæ potest substantiam & modum liberratis, in nostris operationibus attingere, & efficere quod infallibiliter simul & liberè operemur.

194. Secundo pro scientia media arguunt quidam ex adversariis, in hunc modum: SS. Patres frequenter docent multa esse à Deo præcisa, quæ non sunt prædestinata, & præscientiam latius patere quam prædestinationem: Ergo admittunt in Deo scientiam mediam. Consequentia videtur manifesta, nam scientia media est cognitio futurorum, independens à decreto, & prædestinatione seu prædefinitione voluntatis divinæ, eoque anterior. Antecedens verò probatur ex Augustino de prædestinat. Sancto. cap. 10. ubi sic ait: *Prædestinatio est que sine præscientia esse non potest; potest autem esse sine prædestinatione præscientia.* Idem habet S. Prosper in responsionibus ad capita Gallorum resp. 15. & Fulgentius cap. 29. libri primi ad Monimum. Item D. Thomas quaest. 6. de verit. art. 3. docet præscientiam in Deo non importare universaliter habitudinem causæ, respectu horum quorum est; prædestinationem verò addere præscientiæ habitudinem causæ.

195. Respondeo primò, D. Augustinum, & alios SS. Patres, locis citatis loqui de præscientia futurorum absolutorum, ac proinde illos non favere scientiæ mediæ, & ab ipsis Adversariis esse exponendos: illi enim non admittunt præscientiam absolutorum, anteriorem decreto, & ab illo independentem.

196. Respondeo secundò, quòd quando SS. Patres docent multa esse à Deo præcisa, quæ non sunt prædestinata, loquuntur de peccatis formaliter quæ talia sunt, & quatenus sunt contraria rectæ rationi & legi divinæ: sic enim non sunt à Deo prædestinata, vel prædefinita, sed tantum permissa; cum Deus nullum habeat decretum positivum, sed tantum permissivum de illorum futuratione, unde illius præscientiæ latius se exten-

dit, quàm prædestinatio, vel prædefinitio, quæ versatur solum circa actus bonos, non autem circa malos, ut mali sunt, & re&æ rationi disformes. Quòd autem hæc sit vera & germana mens Sanctorum Patrum, constat ex Augustino, qui post verba in argumento relata, statim subiungit, *Prædestinationem quippe Deus ea præcavit que fuerat ipse facturum, unde dictum est, fecit que futura sunt; præcavere autem potest quacumque non facit, SICUT QUÆCUMQUE PECCATA.*

Quare diligenter observandum est, hæc tria, scilicet præscientiam, prædestinationem, & prædestinationem, ipsa inter se comparari, ut præscientia latius pateat, & ad plura se extendat, quàm prædefinitio; sicut & prædefinitio in sensu magis amplo interdum usurpetur, quàm prædefinitio. Præscientia enim non solum extenditur ad bona, sed etiam ad mala, & ad peccata, quæ Deus nec prædefinit, nec prædestinat, sed tantum permittit. Similiter prædefinitio extenditur ad omnia quæ cadunt sub divina providentia, tam naturali, quàm supernaturali. Prædefinitio verò, si strictè & in rigore accipitur, & prout est specialis providentia prædestinatis propria (ut communiter usurpari solet à Theologis) terminatur solum ad bona opera ordinis supernaturalis, & ad media quibus electi tam æternam infallibiliter consequuntur; licet frequenter ab Augustino, & aliis SS. Patribus, prædefinitio, & prædestinatio (ut supra annotavimus) pro eodem usurpentur.

Ex quo facile intelliges locum D. Thomæ in argumento relatum: quoniam enim S. Doctor dicit præscientiam in Deo, non importare universaliter habitudinem causæ, respectu horum quorum est, sicut importat prædestinationem; loquitur de præscientia universaliter sumpta, & prout se extendit ad peccata, quæ non causantur, sed tantum prævidentur à Deo; & quorum Deus non habet decretum positivum, sed tantum permissivum. Neque obstat quod quaest. 12. de verit. art. 10. ad 3. dicat, quod *præscientia excedit prædestinationem, non solum in malis, sed etiam in bonis.* Ibi enim loquitur de prædestinatione strictè sumpta, & prout est specialis providentia prædestinatis propria: sub qua ratione exceditur tantum præscientia, tum à prædefinitione; quia, ut antea dicebamus, prædestinatio strictè sumpta, est solum respectu actuum supernaturalium, quæ sunt media quibus electi æternam felicitatem consequuntur; prædefinitio verò & præscientia versantur circa actus etiam naturales, quæ non sunt media, & effectus prædestinationis.

Quod autem hæc sit germana mens S. Doctoris, constat ex ejus verbis, sic enim loquitur: *Non autem excedit præscientia prædestinationem in malis solum, si prædestinatio strictè accipitur; sed etiam in omnibus bonis, quæ non sunt solum virtute divinæ.* Ubi notanda & ponderanda sunt illa verba, *si prædestinatio strictè accipitur*: ex his enim aperte colligitur S. Thomam nullam agnoscere in Deo præscientiam, anteriorem decreto, & prædestinatione voluntatis divinæ largè sumptæ, & prout idem sonat ac prædefinitio; nec proinde ullam scientiam mediam. Si enim illam admitteret, non debuisset addere illam restrictionem: *si prædestinatio strictè accipitur*, sed universaliter & sine ulla modificatione asserere, præscientiam in Deo excedere prædestinationem, seu prædefinitioem voluntatis divinæ.

Obijcies tertio; D. Chryostomus homil. 21. & 65.

Deo, in Mattheum, agens de vocatione D. Pau-
li & D. Marthae, ait: Deum tunc eos vocasse, quan-
do veritas confessorum. Item D. Augustinus libro
1. ad Simplic. quaest. 2. dicit, Deum sic vocare eum
cuius miseretur, quomodo scit ei congruere, ut vocan-
tem non respiciat. Et libro de sex quaestionibus Pa-
trum non respiciat. Et libro de sex quaestionibus Pa-
trum, quaest. 2. contra Porphyrium, dicit,
Deum tunc voluisse hominibus apparere, quando
nobis scit, qui in eum fuerant credituri. Ergo SS.
Patres admittunt in Deo aliquam praescientiam
futurorum, independentem à decreto, ac proin-
de scientiam mediam.

Ad locum Chryostomi respondet Cardinalis
Toletus Amorat. 54. in caput 5. Lucae, quod
quando Chryostomus dicit, Deum tunc vocasse
se Apolos, quando praescivit obtemperaru-
ros, intelligendus est, Deum eos vocasse, quan-
do praescivit se operaturum in illis ut obtempe-
rarent. Nisi sic intelligas doctrinam Chryostomi (in-
quod non consentio, sed contrariam omnino veram
esse). Nec mirum: est enim solutio, & doctrina
quam tradit Augustinus cap. 18. de dono perse-
verantiae hanc statuit regulam: Quando apud aliquos
verbi Dei tractatores, reperitur nomen praescientiae, &
signum de vocatione electorum, nomine praescientiae in-
tellecti debet praedestinatio: id est praescientia, in de-
creto & praedestinatione fundata. Unde quando
ipse Augustinus dicit, Deum sic vocare homines,
quomodo scit ei congruere &c. Hoc ita intelligen-
dum est, juxta regulam quam ipsemet tradit:
Deum sic eos vocare, quomodo praedestinat eis
congruere, ut vocantem non respiciant.

Ad aliud testimonium ex libro de sex qua-
estionibus Paganorum desumptum, constat ex
supra dictis, illud à Semipelagianis fuisse olim
allegatum, ad probandum dari in Deo Praesci-
entiam conditionatorum, à decreto independentem;
& ab ipso Augustino expositum, libro
de praedest. Sancto. cap. 10. ubi dicit, se id quod
in praedicto opusculo asseruerat, intellexisse si-
ne praedictio latenti consilio Dei, & sine ex-
clusionem decreti, quod Deus praedestinaverat,
Gentiles, visis Christi miraculis, credituros.

Obijcies quartò: D. Thomas; parte quaest. 1.
art. 3. ad 4. dicit, quod praedestinatio supponit praesci-
entiam futurorum: At non in statu absoluto,
alias praedestinatio in nobis haberet causam
meritoriam: Ergo in statu conditionato, & con-
sequenter futura conditionata cognoscuntur à
Deo, ante decretum liberum suae voluntatis, per
scientiam mediam. Et in 1. dist. 46. qu. 1. art. 1.
ait, quod voluntas Dei praesupponit praescientiam ope-
rum: Ergo &c.

Respondeo in primo testimonio sermonem
esse de absolute futuris, ut constat ex intento ar-
gumenti: nam intendit praedestinationem Chri-
sti fuisse post praevisionem peccati Adami, il-
lamque suppositivam: praevisionem autem peccati,
quam supponit praedestinatio Christi, non est
conditionata, sed absoluta, ut clarum est in via
S. Thomae. Nec ex hoc sequitur, dari in nobis
causam meritoriam praedestinationis: quia, ut
acutè notat Cajetanus, futura quae praedestinato
non supponit, sunt illa quae per praedestinati-
onem non constituuntur, id est quae in suo esse à
praedestinatione non dependent, nec elicitive,
nec imperative: omne autem meritum in praedestina-
tis, est effectus praedestinationis, ideoque
non supponitur praevisionem ad illam, nec datur
causa praedestinationis in nobis.

In secundo testimonio loquitur D. Thomas
Tom. 1.

de reprobatione positiva, sive de voluntate con-
sequente, quam Deus habet infligendi reprobis
penam aeternam: quae voluntas praesupponit
praescientiam malorum operum, & ab ea de-
pendet in genere causa materialis, & demeri-
toriae, ut ibidem docet S. Doctor, his verbis: Vo-
luntas consequens praesupponit praescientiam operum,
non tanquam causam voluntatis, sed sicut rationem
voliti. Verùm hæc praescientia non est conditio-
nata, sed absoluta; nec independens à decreto,
eoque anterior, sed fundata in decreto positive
concurrenti ad entitatem actus mali, & per-
mittendi ipsam malitiam, & deformitatem, ut
suprà fusè declaravimus.

Dist. 4.
art. 6.

§. IV.

Occurritur argumentis cujusdam Recentioris.

Pro scientia media pugnat Petrus à Sancto Jo-
seph disp. 2. suae defensionis S. Thomae, sect. 10. 205
ubi sic argumentatur. Deus certissime cognos-
cit Petrum v. g. convertendum: Sed id non potest
certò cognoscere in decreto absoluto, & praedeterminante
ipsam actum conversionis Petri: Igitur per scientiam aliquam mediam. Major
est certissima, Minorem autem probat primò,
quia saepe docet S. Thomas, effectum contingen-
tem & liberum, in suis causis non posse certò
cognosci, ab intellectu etiam divino. Secundò,
quia ejusmodi decretum praedeterminans eriperet
libertatem Petro: esset enim antecedens res-
pectu conversionis Petri, & illoposito, fieri non
posset, quin Petrus convertatur. Tertio, quia in
decreto illo praedeterminante conversionem
Petri, Deus ei preparat media ineluctabilia, &
quae singulè effectum sunt habitura: hoc autem
repugnat S. Thomae quaest. 6. de verit. art. 3. ubi
docet, Deum ad salutem praedestinari preparare
media, ex se quidem defectibilia, quorum ta-
men aliqua, aliis deficientibus, effectum sint
habitura: ex quo infert infententia D. Thomae
admittendam esse scientiam mediam, quae Deus
certò cognoscat, quænam ex mediis illis prae-
paratis, effectum habitura sint, & dirigatur ad ea
tribuenda, cum opus fuerit.

Respondeo concessa Majori, negando Mino-
rem, ad cujus primam probationem, concedo S. 206
Thomam verè quidem & rectè negare effectus
liberos & contingentes, non posse certò cognos-
ci in causis secundis undè sumptis, & antecede-
nter ad divinum decretum consideratis, cum
sub ea ratione inderminatae sint ad agendum,
& indifferentes ad utrumlibet: nego tamen in-
de sequi, S. Doctorem velle eos cognosci à Deo,
ante decretum, per scientiam mediam; sed in ip-
so decreto, sive potius in sua essentia, ut determi-
nata per illud, & in praesentia suae aeternitatis. In
hoc enim duplici medio, docet D. Thomas, om-
nia futura contingentia, certò à Deo cognosci,
ut suprà ostensum est.

Dist. 4.
art. 5. §.

Ad secundam probationem, negandum est de-
cretum illud quod Thomistae appellant praedeterminans,
eripere libertatem, nam potius est
prima causa, primaque, veluti radix totius libertatis
actualis; cum ab illo tanquam à prima causa,
primoque principio, procedat libera determi-
natio nostrae voluntatis, in qua ipsa libertas
actualis consistit.

Neque valet si dicas, causam liberam debere
seipsam determinare, ac proinde causare suam
determinationem, non verò à Deo determinari.

208
Nam